

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนต่อความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมและการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโตนเลสาบ ประเทศกัมพูชา : กรณีศึกษา องค์กรออสโมส
โดย : รัตนา ยูน
ชื่อปริญญา : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : การจัดการการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ)
ประธานกรรมการที่ปรึกษา : ดร.รชยา อินทนนท์

ศัพท์สำคัญ : ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โตนเลสาบ

โตนเลสาบเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับประชาชนชาวกัมพูชาและเป็นแหล่ง
ทรัพยากรเชิงนิเวศที่สำคัญของโลก เป็นเขตพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย
เป็นฐานทรัพยากรสำหรับเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเป็นรากฐานต่อการดำรงชีวิตของประชาชน
ในชนบทรวมถึงสิ่งมีชีวิตหลากหลายสายพันธุ์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาท
ขององค์กรออสโมสในการสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน โตนเลสาบ การศึกษาได้ทำการวิเคราะห์สื่อ ข้อความประชาสัมพันธ์ในสื่อ
ต่างๆ และกระบวนการของการส่งผ่านความรู้เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยว โดย
ได้มีการศึกษาจากสื่อ ข้อความและกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ

การศึกษานี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured) และแบบไม่มี
โครงสร้าง (unstructured) โดยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้จัดการขององค์กรออสโมส ผู้ประสานงาน
เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ จำนวน 3 คน นักท่องเที่ยว จำนวน 10 คน มัคคุเทศก์ จำนวน 2 คน
เจ้าหน้าที่อุทยาน 5 คน และชาวบ้าน จำนวน 3คน นอกจากนี้ได้มีการศึกษาด้วยการสังเกต
พฤติกรรมโดยตรงของนักท่องเที่ยว และได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับสื่อ
ข้อความประชาสัมพันธ์ และกระบวนการของการส่งผ่านความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงได้
ทำการศึกษาทบทวนกฎหมายและระเบียบข้อบังคับทางราชการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน
ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมใน โตนเลสาบขององค์กรออสโมส นอกจากนี้ยังได้รวบรวมข้อมูล
จากกระทรวงสิ่งแวดล้อม หน่วยงานการท่องเที่ยวส่วนจังหวัดและหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของ
จังหวัด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากองค์กรออสโมส นักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่อุทยาน

ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และวิธีการวิเคราะห์รูปสามเหลี่ยม (triangulation method)

ผลการศึกษาข้างชี้ว่าองค์กรออสโมสใช้สื่อการประชาสัมพันธ์ในหลายรูปแบบที่เกี่ยวกับพืชพันธุ์และสัตว์ใน โคนเลสาบและให้รายละเอียดของการสนับสนุนนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม องค์กรออสโมสมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับนักท่องเที่ยวล่วงหน้าในช่วงและระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว โดยในช่วงก่อนการเดินทางท่องเที่ยวมีการเผยแพร่ข้อมูลผ่าน สื่อประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต หนังสือ นิตยสาร และแผ่นพับที่ส่งไปยังบริษัทท่องเที่ยวเพื่อเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยว และในช่วงระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมีการเผยแพร่ข้อมูลฝ่ายมัคคุเทศก์ โปสเตอร์ เจ้าหน้าที่อุทยาน ชาวบ้าน การศึกษาพบว่าสื่อที่มีประสิทธิผลสูงสุดคือ มัคคุเทศก์ โปสเตอร์ และอินเทอร์เน็ต และข้อความที่มีประสิทธิผลแสดงเกี่ยวกับพืชพันธุ์และสัตว์ใน โคนเลสาบ ทรัพยากรธรรมชาติ โคนเลสาบ นกที่ใกล้สูญพันธุ์ การกำจัดขยะที่ถูกต้องในเขต โคนเลสาบ และการทำงานขององค์กรออสโมสมีความเหมาะสมสำหรับกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่ถูกสัมภาษณ์ กระบวนการที่มีประสิทธิผลสูงสุดในการแพร่กระจายความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยวคือการใช้กระบวนการทางอ้อมผ่านอินเทอร์เน็ตและสื่อสิ่งพิมพ์บางอย่างในระยะก่อนการเดินทางและกระบวนการโดยตรงของมัคคุเทศก์ โปสเตอร์และคู่มือนำเที่ยวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว การศึกษานี้แสดงได้ว่าองค์กรออสโมสทำงานในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีเป็นที่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามงานศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่าองค์กรออสโมส บริษัทที่นำเที่ยวบริเวณ โคนเลสาบ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและประชาชนในท้องถิ่นควรร่วมมือกันในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยวในประเด็นความสนใจเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของ โคนเลสาบเพื่อสืบทอดสำหรับคนรุ่นหลังต่อไปในอนาคต

ABSTRACT

TITLE : THE ROLE OF NON-GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN ENVIRONMENTAL AWARENESS AND ECOTOURISM IN THE TONLE SAP GREAT LAKE, CAMBODIA: A CASE STUDY OF OSMOSE ORGANIZATION

BY : RATTANA YOUN

DEGREE : MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

MAJOR : TOURISM MANAGEMENT

CHAIR : RACHAYA INDANON, D.B.A.

KEYWORDS : ENVIRONMENTAL AWARENESS / ECOTOURISM / THE TONLE SAP GREAT LAKE

The Tonle Sap Great Lake is a valuable resource for the people of Cambodia and is a globally significant ecological site. It is the most productive wetland area in Asia, providing a resource base for the country's economy and rural livelihoods as well as habitats for large numbers of wildlife species. This study aimed to investigate the transmission of environmental awareness to tourists by a non-government organization, Osmose, to promote sustainable tourism in the Tonle Sap Great Lake. The study analyzed media, the messages in each media, and the processes of transmission of knowledge about protection of the environment to tourists and investigated the effective media, messages, and processes.

The methodology of this study included semi-structured and unstructured interviews with the Osmose Manager, Coordinator, three government officers, ten tourists, two tour guides, five park rangers, and three villagers. Direct observations of tourists' behavior were completed and documents about the media, messages, and processes of the transmission of knowledge to tourists collected and analyzed. Government laws and regulations related to ecotourism were reviewed in relation to the activities of Osmose in the Tonle Sap Great Lake. Information from the Ministry of Environment, Provincial Department of Tourism, and Provincial Department of Environment was also gathered. Data from Osmose, tourists, tour guides, park rangers, villagers,

and government officers from different departments were analyzed by content analysis and triangulation method.

Results indicated that Osmose used many kinds of media about flora and fauna of the lake and details of tourists' contribution to environmental conservation. Osmose spread information before the trip to tourists by posting information on the Internet and distributing books, magazines, and leaflets to tour companies for dissemination to potential tourists. In addition, Osmose spread information during the trip to tourists by using tour guides, posters, park rangers, and villagers. It was found that the most effective media and messages were tour guides, posters, and the Internet, and that the messages about flora and fauna of the lake, the Tonle Sap Great Lake natural resources, endangered birds, correct disposal of rubbish in the lake area, and the work of Osmose were appropriate for the group of tourists interviewed. The most effective processes of spreading environmental knowledge to tourists were the use of the indirect processes of the Internet and some publications in the pre-trip phase and the direct processes of tour guides, posters, and guidebooks during the trip. The study found that Osmose served a creditable function in the distribution of messages about environmental conservation to tourists. However, it is suggested that the organization, tour companies that bring to tourists to the lake area, related government organizations, and local people should cooperate in the spread of environmental conservation knowledge to tourists in the interests of the survival of the Tonle Sap Great Lake for future generations.